

În încheierea acestei omilii, în CC¹ afirmația e și mai categoric calvină. De aceea în PN nu a mai rămas nimic din acest fragment:

«... Împărăția cerurilor nu o aflăm noi cu lucrurile noastre nici dobîndim, *ce vine noao în cinste de la moșie*, de la părintele ce noao iaste Dumnezeu, că pre noi au primit ca feciori pre în credință. *Derept aceea iaste a noastră moșiea pentru credință nu pentru slujbă*»¹.

Omul, deci, nu poate să facă nimic pentru mîntuirea sufletului. Mai presus de fapte Calvin pune credința. «Credința dreaptă — citim în CC¹ — *aceia iaste a noastră moșie, pentru credință*, nu pentru slujbă dar aleșilor gătită iaste»². Întrucît însă și credința ne este dată sau nu dinainte de a ne naște, înseamnă, potrivit acestei concepții, că mîntuirea se face pe baza principiului pasiv al grației și al predestinației. Cu această concepție se încheie omilia pentru duminica a XVIII-a a lăsatului de carne, în care influența calvină este foarte puternică.

Iertarea păcatelor se dă — în concepția reformată — numai de Dumnezeu prin moartea fiului său, *în har*, și nu pentru faptele oamenilor. Se dă numai celor care cred în mila aceasta a tatălui. Nici Fecioara Maria și nici apostolii nu pot ierta păcatele³, ci numai Isus, care e singurul mijlocitor pentru oameni. Astfel, credința se definește aproape ca și în *Catehismul luteran* (p. 6, întrebarea a XVI-a și ediția Bianu, f. 3—4). Din PN lipsesc aceste învățăături fie integral, fie parțial, înlăturîndu-se ce e calvin, ca de exemplu expresia «*în har*».

Afirmația că *cei care pretind că se mîntuie prin faptele bune sînt niște necredincioși* este și ea omisă din PN, în care textul este cu totul schimbat:

CC¹, p. 78—79

PN, p. 85

Aceștia nu cred carei zic cum că poate omul afla ispășenie sufletului și ertăciune păcatelor pre în faptele lor.

A patra oară: Cum Iisus...

«Тотъ котрый не вѣруетъ у сына Божого — не имаеъ пожитку —

Четвертое: Какъ Исусъ...⁴

În CC¹ se spune că «Nimeni nu poate lua sacul altuia de păcate, pentru că fiecare are sacul său. Cine să ne plătească datoria noastră de o sută de mii de florinți? Popa însuși are sacul plin de păcate sau e dator cu o sută de mii de florinți»⁵ «și popa chiar *au celuit* (au înșelat) în negoț, au luat de pre neștine un florint, derept care n-au hăsnuit (n-au folosit) nimica omul. Iară popa sărbătorea s-au îmbătat și popa e păcătos»⁶. «Numai orbii cred în slujba popilor, nădăjduind într-un lucru de nimic. Aceștia vor pieri amar»⁷ Sau: «Acest lucru așa să înțelegem cum nici apostolii, nici popii nu pot erta păcatele...»⁸

¹ CC¹, p. 313—314.

² CC¹, p. 314.

³ CC¹, p. 403.

⁴ «Acela care nu crede în fiul lui Dumnezeu nu are viață. A patra: Cum Iisus...»

⁵ CC¹, p. 417.

⁶ CC¹, p. 404.

⁷ CC¹, p. 129—130.

⁸ CC¹, p. 3.